

VIRGINIA WOOLF

KENDİNE AİT ODA

KULE KİTAP

KULE
KİTAP

KENDİNE AİT ODA

Virginia Woolf

KULE KİTAP

Kule Kitap©
www.kulekitap.com
kitap@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740
Genel Müdür: Emrah Çelik
İşletme Koordinatörü: Muhammed Yurt
Yayın Yönetmeni: Murat Şerefoğlu
Çeviren: Ercan Durgaç
Editör: Sümer Özvatan
Mizanpaj Tasarım: Emir Tali
Kapak Tasarım: Efe Bozkurt

1. Basım, İstanbul, Mart 2025
ISBN: 978-625-6086-32-6
Matbu Ajans / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

"Kule Kitap Yayınevi tarafından baskıya hazırlanan eserlerin hukuki sorumluluğu tamamen yazara aittir."

KENDİNE AİT ODA

Çeviren
Ercan DURGAÇ

Virginia Woolf

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI

Kule Kitap:

Sağlam yapıları ve uzun ömürleriyle bilinen kuleler gibi üzerinde yükseldiği entelektüel ve sanatsal değerlerle zamanın yıpratıcılığına direnen, geçmiş ile gelecek arasında kurduğu bağla yarınlara zengin bir miras bırakmayı hedefleyen bir yayınevidir.

Klasikten moderne uzanan kültür vadisinde, okuyucularına zihinsel olarak daha yüksek bir bakış açısı ve estetik beğeni kazandıracak fikir ve sanat eserlerini yayımlamayı amaçlar.

İlkeli yayıncılık anlayışıyla, Anayasa'da belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve toplumun değerlerine bağlı kalacak, hiçbir ideolojinin veya politik düşüncenin hizmetinde olmayacaktır.

Bünyesine katacağı eserleri seçerken bunların kendinden sonrakilere kılavuzluk edebilecek, ilham verebilecek, içerikleriyle özgün, dil ve anlatımıyla yüksek kalitede olmasına dikkat edecektir.

Ticari kaygılardan ziyade edebî, sanatsal veya bilimsel değere göre toplumun genel yararına uygun, eğitici, bilgilendirici ve estetik değerler taşıyan eserlerin seçilmesine özen gösterecektir.

Farklı bakış açılarına, kültürlere ve dillere yer verecek zengin bir yayın portföyüyle eser çeşitliliğini artırırken bu eserleri ait oldukları kültürde de nitelikleriyle öne çıkmış seçkin eserler arasından seçecektir.

Yayımlayacağı eserlerin her safhasını akademik bir titizlikle takip edecek; dil bilgisi, yazım kuralları, tutarlılık ve anlam bütünlüğü gibi

konularda sıkı bir editoryal süreçten geçmesini sağlarken Türk Dil Kurumunun Yazım Kılavuzu'nda belirtilen esaslar çerçevesinde hareket edecektir. (Tarih konulu eserlerde, özellikle Arap harfli kaynaklarla yapılacak çalışmalarla uyumlu olması açısından, özel isimlerin yazımında ait olduğu dildeki yazılışı esas alınacaktır.)

Yazarlardan intihal ve etik ihlali yapmadıklarına dair yazılı beyan alacak, fikri mülkiyet hakları konusunda hassasiyet gösterecektir.

Her kitabı bir miras olarak yarınlara emanet ederken sıradan kitaplardan ziyade derinlik ve anlam arayan okurlarını entelektüel bir zirve yolculuğuna davet ediyor.

Faydalı olmak dileğiyle...

ÖN SÖZ

Virginia Woolf'un *Kendine Ait Oda* adlı eseri, kadınların edebiyat dünyasındaki varoluş mücadelesini derinlemesine inceleyen ve zamanının ötesine geçen bir eserdir. 1929 yılında kaleme alınan bu kitap, Woolf'un kadınların yaratıcılık süreçlerine dair önerilerin meydana gelir. *Kendine Ait Oda*, hem bir deneme hem de bir manifestodur; kadınların edebiyat sahnesindeki engellerini ve bu engelleri aşmak için sahip olmaları gereken özgürlüğü sorgular.

Woolf, kadının yaratıcılığını besleyen en temel unsurlardan birinin maddi ve manevi özgürlük olduğunu savunarak kadın yazarların toplumsal yapılar tarafından nasıl susturulduğunu ve ötekileştirdiğini işler. Ünlü ifadesiyle, "bir kadın yazarın kendine ait bir odası" olması gerektiğini vurgularken, bu mekânın, zihinsel üretim ve yaratıcılık için ne denli elzem olduğunu anlatır. Kadınların, yaratıcı sürecin bileşenlerini geliştirebilmeleri için gerekli olan maddi koşullara sahip olmaları gerektiğini belirtir. Ekonomik bağımsızlık ve toplumsal destek, bu süreçte merkezi bir yer tutar.

Woolf'un dili, yalnızca feminist bir bakış açısıyla sınırlı kalmaz; aynı zamanda toplumsal cinsiyet rollerine, kültürel beklentilere ve edebi üretimin tarihsel süreçlerine de eleştirel bir yaklaşım getirir. Eser, edebiyatın cinsiyetle ilişkisini sorgularken, yaratıcılığı ve bireyselliği sorgulayan geniş bir tartışma alanı açar.

Kendine Ait Oda, günümüzde de geçerliliğini koruyan temalarıyla, yalnızca kadınların edebiyat içindeki rollerini değil, aynı zamanda toplumda var olma mücadelelerini de derinlemesine irdeleyen bir

kaynak niteliğindedir. Woolf'un bu eseri, her okura ilham vermekte, bireysel yaratıcılığın ve kendi sesiyle var olmanın önemini hatırlatmaktadır. Hem edebî hem de toplumsal bir başkaldırı olarak görülebilecek bu eser, feminist düşüncenin evrimini anlamak isteyenler için vazgeçilmez bir yol gösterici olma özelliğini hâlâ sürdürmektedir.

Eserin basımını gerçekleştiren Kule Kitap Yayınevinin yönetici ve çalışanlarına teşekkür ederim.

Ercan Durgaç
Ümraniye, 13.02.2025

BİR

Ama biz sizden kadınlar ve kurgusal roman hakkında konuşmanızı rica ettik, bununla birinin kendine ait bir odasının olması arasında nasıl bir ilgi var, diyebilirsiniz. Açıklamaya çalışacağım. Benden kadınlar ve kurgusal roman hakkında konuşmamı istediğinizde bir nehir kenarına oturdum ve bu sözcüklerin ne anlama geldikleri üzerine düşünmeye başladım. Bunlar, belki sade bir yaklaşımla Fanny Burney hakkında birkaç eleştiri; belki biraz da Jane Austen hakkında söylenecek bir iki şey daha; Brontë kardeşleri anıp ve karlar altındaki Haworth papaz evini betimlemek; eğer mümkünse Bayan Mitford hakkında birkaç zekice deyiş; George Eliot'a saygılı bir dokundurma; Bayan Gaskell'e bir gönderme anlamına gelebilirdi ve böyle de yapılabilirdi. Ama daha sonra tekrar düşündüğümde, bu iki sözcük o kadar da basit görünmüyordu. Kadınlar ve kurgusal roman sözcüklerinden oluşan bu başlıkla sizin ifade etmek istediğiniz; kadınlar ve neye benzedikleri ya da kadınlar ve yazdıkları kurgusal romanlar; belki de kadınlar ve onlar hakkında yazılanlar ya da bu üçünün birbirinden ayrılmaz bir şekilde iç içe olduklarıydı ve siz, benim konuyu bunun ışığında ele almamı istemiş olabilirdiniz, büyük olasılıkla siz de bu anlama gelmesini istemişsinizdir. Fakat bu düşünceyle harekete geçtikten kısa bir süre sonra, çok hayati bir dezavantaj olarak karşıma çıkan bir şey fark ettim. Bu yolla hiçbir zaman bir sonuca varamayacaktım. Bir konuşmacının birincil görevi olduğuna inandığım şeyi asla gerçekleştiremeyecektim; bir saatlik konuşmadan sonra size, defterlerinizin sayfalarına sarmalayıp şömine rafının üzerinde sonsuza dek saklaya-

cağınız bir külçe saf gerçek sunamayacaktım. Tek yapabileceğim sizlere, bir kadın kurgusal roman yazmak istiyorsa parası ve kendisine ait bir odası olmalı gibi çok dar bir görüş sunmak olacaktı. Bu, sizin de gördüğünüz gibi asıl sorunu; kadınların ve kurgusal romanın gerçek doğasını cevapsız bırakmaktadır. Aklım bu çözülmemiş sorunlarda kaldığı sürece, kadınlar ve kurgusal roman üzerine bir sonuca varmaktan kaçındım. Fakat biraz olsun bu açığımı telafi edebilmek için para ve oda fikrine nasıl vardığımı size göstermek için elimden geleni yapacağım. Sizin huzurunuzda beni bu sonuca ulaştıran düşünceler zincirini tam olarak ve özgür bir şekilde geliştirmeye çalışacağım. Bu fikirleri, ön yargıları ve düşüncemin ardında yatanları önünüze açıkça koyarsam, tüm bunların kadınlar ve kurgusal roman ile ne tür bir bağlantıları olduğunu anlayacağınızı umuyorum. Her ne olursa olsun, bir konu toplumda büyük ölçüde tartışmalı olduğunda -ki cinsiyetle ilgili sorunların tümü böyledir- birinin bununla ilgili tüm gerçekleri söylemesi beklenemez. Biri ancak bir başka birinin fikirlerine nasıl inandığını gösterebilir. Dinleyenlere yalnızca, konuşmacının yaradılışından gelen özelliklerini, sınırlarını ve ön yargılarını gözlemleyerek kendi sonuçlarını çıkarma olasılığını verebilir. Burada kurgu, gerçek olandan daha fazla doğru barındırıyormuş gibi geliyor. Bu nedenle bir romancının tüm özgürlüğü ve haklarından yararlanarak, buraya gelmeden önce omuzlarıma yüklemiş olduğunuz bu konu altında nasılda çöküp, tüm varlığım ile üzerinde kafa yorduğum, günlük hayatımın her anına dâhil ettiğim bu düşünce sürecinin iki günlük serüvenini anlatmayı teklif ediyorum. Sizlere anlatacaklarımın bir hayal ürünü olduğunu söylememe gerek yok sanırım; tıpkı Oxbridge ve Fernham'ın birer uydurma olması gibi ve "Ben" ise gerçek varlığı olmayan biri için kullanılan uygun bir terim sadece. Birazdan dudaklarımdan yalanlar dökülecek; belki de içlerine biraz doğruluk karışmış olabilir. Sizin göreviniz, bunların ardında yatan gerçekleri gözlemleyip seçe-

rek, akılda tutup tutmamaya değer olup olmadığına karar vermek. Eğer değilse, tüm bunları buruşturup çöp kutusuna atacaksınız ve tamamını unutacaksınız. İşte öyleyse ben (beni isterseniz Mary Beton, Mary Seton, Mary Carmichael veya canınız nasıl istiyorsa öyle adlandırın, bir önemi yok) bir ya da iki hafta önce, güzel bir ekim havasında nehrin kenarında oturmuş düşüncelere dalmıştım. Konusu kadınlar ve kurgusal roman hakkında yapacağım konuşma olan boyunduruk ile sürekli olarak karşıma çıkan yargılar ve tutkular karşısında bir sonuca varma çabam başımı büküyordu. Sağımda ve solumda çeşit çeşit çalılar, kızıl ve altın sarısı, sanki ateşte yanmış gibi parıldayan bir renk cümbüşü içindeydim. Karşı kıyının uzak bir köşesinde hiç dinmeyen gözyaşları ile saçları omuzlarına kadar düşmüş söğütler matem içinde ağlıyorlardı. Nehir ise, gökyüzü, köprüler ve kavruk ağaçlardan ne seçtiyse onu yansıtıyor, hemen sonra bir üniversiteli sandalı ile küreklere asılıp bu yansımalar arasından gelip geçtikten sonra tüm yansımalar sanki o hiç gelip geçmemiş gibi tekrar beliriyordu. Orada saat, fikirlerde kaybolmaya kurulmuş gibiydi; insan düşüncelere dalmış halde saatlerce oturabilirdi. Hak ettiğinden çok daha ağırbaşlı bir sözcük ile adlandırdığım aklım, oltasını akıntıya bırakmıştı. Dakikalar birbirini kovalarken, yansımalar ve sazlar arasında bir o yana bir bu yana sallanıyor, ta ki o çekilme ânına kadar suyun kendisini bir aşağı bir yukarı kaldırmasına müsaade ediyordu. Hani o oltaya vuruş vardır ya, oltanızın ucunda aniden bir fikir belirir ya, onu yavaşça, kaçırmadan çekip çıkarır ve usulca yere serersiniz. Yazık, otların üzerine yatırdığım fikrim ne kadar küçük, ne kadar da değersiz gibi görünüyordu; iyi bir balıkçının, yakaladığı balığı daha çok semirip büyümesi için suya geri bırakması ve ileride bir gün sofrasında pişirilmeye ve yenmeye değer halde bulmasını umacağı türden bir balıktı. Sizleri şimdi bu fikir ile uğraştırmayacağım, kaldı ki eğer söylediklerimi dikkatle dinlerseniz söyleyeceklerimde kendiniz için bir şeyler de keşfedebilirsiniz.

Fakat her ne kadar küçük olsa da, en azından kendi türünün gizemli özelliğine sahipti ve zihnime döner dönmez, bir zamanlar olduğu gibi tekrar çok heyecan verici ve önemli bir hal aldı; batıp çıkarak, sağa sola ışık saçarak, olduğum yerde öylece oturmamı imkânsız kılan fikirlerin dalgalanması ve kargaşası arasında kaldım. İşte bu yüzden kendimi çimenlerin üzerinde hızlıca yürürken buldum. Hemen sonra bir erkek sureti önümü kesti. Jaketatay ve papyonlu gömlek giymiş olan bu kişinin meraklı el kol hareketleri ile beni hedef aldığını başlangıçta anlayamadım. Yüzünde dehşet ve öfke vardı. Yardımıma mantığımdan daha çok içgüdülerim yetişti, bir kilise görevlisiydi, ben ise bir kadındım. Burası çimenlik bir alandı, patika ise oradaydı. Burada sadece öğretim görevlileri ve akademisyenlerin olmasına izin verilmişti. Benim yerim ise çakıllı patikaydı. Bu düşüncelerin hepsi anlıktı. Patikaya çıktığımda kilise görevlisinin kolları hemen aşağı indi ve yüzü olağan sakinliğine büründü, her ne kadar çimenlerde yürümek çakıllarda yürümekten kolay olsa da çok büyük bir zorluğu da yoktu. Bu öğretim görevlileri ve akademisyenler hangi üniversitenin üyeleri iseler, onlara yöneltebileceğim tek suçlama, üç yüz yıldır üzerinde gezindikleri bu çimenlikleri koruyarak benim küçük balığımın kaçıp saklanmasına yol açmaları olabilirdi.

Hangi fikrin beni girilmesi yasak olan bir bölgeye böylesine cesurca soktuğunu şu an hatırlayamıyorum. Huzur bulutu sanki gökten üzerime iniyordu, eğer bir yerlerde huzurun ruhu varsa, o şu an bu güzel ekim sabahında Oxbridge'in avlularında ve bahçelerinde geziniyordu. Bu üniversitenin kadim koridorlarından geçerken, şimdiki zamanın tüm kabalıkları yitip gidiyor; beden, ses geçirmeyen olağanüstü camdan bir kabinin içindeymiş gibi, zihin bütün gerçeklerden bağını koparmış (çimenliğe tekrar girmediği sürece), o ânın ruhu ile ahengini yakalayan hangi düşünce varsa onun üzerine yerleşip oturmakta özgürdü. Şans eseri, uzun yaz tatilinde Oxbridge'i yeniden

ziyaret etmekle ilgili eski bir makaleden hatırladığım kırıntılar bana Charles Lamb'i çağrıştırdı; Thackeray, Lamb'den gelen bir mektubu alnına koyarak "Aziz Charles" demişti. Gerçekten de, tüm ölmüşler arasında (düşüncelerimi aklıma geldiği gibi söylüyorum), Lamb en cana yakın olanıdır; "Söylesenize, nasıl yazdınız denemelerinizi?" diye rahatça sorabileceğiniz biridir. Onun denemeleri, tüm kusursuzluklarına rağmen Max Beerbohm'un eserlerinden daha iyidir diye düşündüm; çünkü hayal gücü bir yıldırım gibi onları bir yönden kusurlu ve eksik bırakırken, barındırdığı dehayı oluşturduğu çukurdan çıkarır ve bir yandan da şiirleri ile aydınlatırdı. Lamb, belki o zaman Oxbridge'e yüz yıl kadar önce gelmişti. O zamanlar, şu an ismi aklıma gelmiyor, Milton'un el yazması şiirlerinden bir tanesinin üzerine bir deneme yazmıştı. Bu şiir sanırım *Lycidas*'tı; Lamb denemesini, *Lycidas*'ın bir sözcüğünün bile şu an olduğu halinden farklı olabileceği düşüncesinin kendisinde yarattığı şaşkınlık üzerine yazmıştı. Milton'u o şiirdeki tek bir sözcüğü değiştirirken düşünmek bile ona kutsal bir şeye saygısızlık etmek gibi geliyordu. Bu fikir beni *Lycidas*'ı mümkün olduğunca hatırlamaya çalışarak, Milton'un hangi sözcüğü, neden değiştirmiş olabileceğini düşünmeye sürükledi. Sonra bir anda Lamb'in baktığı el yazmasının sadece kırk elli metre ileride olduğunun ve birinin Lamb'in ayak izlerini takip ederek avluyu geçip, hazinenin tutulduğu o kütüphaneye varabileceğinin farkına vardım. Hemen sonra bu planı uygulamaya koyulduğumda, aklıma bu ünlü kütüphanede Thackeray'nin *Esmond*'unun el yazmasının da korunduğu geldi. Eleştirmenler sık sık *Esmond*'un Thackeray'nin en iyi romanı olduğunu söylerler. Ancak hatırladığım kadarıyla 18. yüzyılı taklit eden üslubunun yapmacıklığı okumanızı hayli güçleştirir; ama belki de o zamanlar 18. yüzyılın üslubu Thackeray'ye doğal gelmişti, bu gerçeğin ispatı için el yazmasına bakarak, üslubunun mu yoksa özün mü esas alındığı yapmış olduğu düzeltmelerden anlaşılabilir. Ama bu noktada üslubun

VIRGINIA WOOLF

KENDİNE AİT ODA

Virginia Woolf, "Kendine Ait Bir Oda" adlı eserinde, kadınların edebiyat dünyasındaki yerini sorgularken özgürlüğün ve bağımsızlığın önemini vurguluyor. Bu etkileyici deneme, Woolf'un kadınların yaratıcı potansiyelini açığa çıkarmak için maddi ve manevi bir alana ihtiyaç duyduğu iddiasıyla karşımıza çıkıyor.

Woolf bu eserinde kendi sesini bulamayan kadın yazarları ele alarak, tarih boyunca yaşanan engelleri ve toplumsal baskıları gözler önüne seriyor. Kendine ait bir odaya sahip olmanın ötesinde, hayal gücünün ve yaratıcılığın serbest kalması için gerekli olan koşulları ifade ediyor.

Edebiyat, toplumsal cinsiyet ve bireysellik üzerine tartışmalara yol açan bu başyapıt, okurlara yalnızca bir edebiyat eserinin ötesinde, aynı zamanda bir feminist manifesto sunuyor. Woolf'un keskin gözlemleri ve güçlü diliyle kaleme aldığı bu eser, her nesil için önemli bir başucu kitabı olmaya devam ediyor.

Kendine Ait Bir Oda, sadece bir edebi eser değil; özgür düşüncenin, kadın kimliğinin ve yaratıcılığın güçlenmesi adına bir çağrıdır. Virginia Woolf'un kalemiyle, kendinizi düşünmeye, sorgulamaya ve yeni hürriyetlerin peşine düşmeye hazırlayın.

9 786256 086326

Kitappad Kitaplobi Kitapşeyleri

KULE KİTAP